

του **Αναστασίου Καλέργη***,
δικηγόρου, LLM, MSc

Το υπόχρεο πρόσωπο στην εισφορά Ν.128/1975

Ιδιαίτερα κατά τη μεταβίβαση απαιτήσεων και κατά την περίπτωση της συμβατικής μετακύλησης εισφοράς στον δανειολήπτη

διάγραμμα ύλης

1. Εισαγωγή	147
2. Βασική Ρύθμιση	147
3. Αντικειμενικό Πεδίο Εφαρμογής	148
4. Υποκειμενικό Πεδίο Εφαρμογής	150
5. Τρόπος Υπολογισμού	152
6. Η προβληματική του υπόχρεου προσώπου	153
7. Αντί Επιλόγου	155

► 1. Εισαγωγή

Η εισφορά, η οποία θεσπίστηκε, αρχικώς, με την παρ. 3 του άρθρου 1 του Ν.128/1975 (στο εξής «**εισφορά του Ν.128/1975**») είναι μία ιδιαίτερη μορφή δημοσιονομικής επιβάρυνσης¹, της οποίας η νομική φύση είναι αμφίβολη και η οποία, παρά τις εκτεταμένες αλλαγές και νομοθετικές προσθήκες, παραμένει σε ισχύ. Για να αντιληφθεί κανείς πλήρως την έκταση των ρυθμίσεων αλλά και των εξαιρέσεων αυτής, θα πρέπει να ανατρέξει παράλληλα σε διατάξεις που είναι συνήθως εμβόλιμες σε διάφορα νομοθετήματα που δεν είναι πάντοτε –τουλάχιστον εκ πρώτης όψεως- σχετικά. Με την παρούσα μελέτη γίνεται προσπάθεια να συστηματοποιηθούν και να κατανοηθούν οι εν λόγω διατάξεις, αλλά και να αναδειχθούν σημαντικά θέματα γύρω από την επιβολή της εν λόγω εισφοράς.

► 2. Βασική Ρύθμιση

Βασική ρύθμιση της εν λόγω εισφοράς περιλαμβάνεται στο άρθρο 22 του Ν.2515/1997, όπως ισχύει, σύμφωνα με το οποίο:

* Ο Αναστάσιος Καλέργης είναι συνεργάτης της δικηγορικής εταιρείας «ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ - ΒΕΚΡΗΣ», www.potamitisvekris.com

¹ ΑΠ 368/2019 (ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

«1. Οι πάσης φύσεως χορηγήσεις δανείων ή πιστώσεων σε δραχμές και συνάλλαγμα από πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα, περιλαμβανομένης και της παροχής δανειακής διευκόλυνσης μέσω διάθεσης με ιδιωτική τοποθέτηση στα πιστωτικά ιδρύματα ομολογιακών εκδόσεων των δανειοδοτούμενων, καθώς και των πάσης φύσεως χρηματοπιστωτικών συμβάσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος προς την παροχή πιστώσεων, υπάγονται, ανεξαρτήτως του ύψους του εφαρμοζομένου επιτοκίου, στην εισφορά η οποία επιβλήθηκε με βάση την παράγραφο 3 του άρθρου 1 του Ν.128/1975 και τις εν συνεχεία τροποποιήσεις αυτής με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 15 του Ν.876/1979 και της παραγράφου 5 του άρθρου 8 του Ν.1083/1980, με εξαίρεση τις πάσης φύσεως χορηγήσεις προς το Ελληνικό Δημόσιο επί των οποίων δεν επιβάλλεται εισφορά.

2. Η εισφορά αυτή επιβάλλεται και επί των δανείων σε δραχμές και συνάλλαγμα και των ισοδυνάμου αποτελέσματος συμβάσεων από πιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού προς φυσικά ή νομικά πρόσωπα που είναι υπόχρεα για υποβολή φορολογικής δήλωσης. Στην περίπτωση αυτή υπόχρεος για την απόδοση της εν λόγω εισφοράς είναι ο δανειοδοτούμενος.»

Η παρ. 3 του άρθρου 1 του Ν.128/1975 προβλέπει ότι «επιβάλλεται από του έτους 1976 εισφορά, βαρύνουσα τα πάσης φύσεως εν Ελλάδι λειτουργούντα πιστωτικά ιδρύματα, περιλαμβανομένης και της Τραπέζης της Ελλάδος, υπέρ του εν τη παραγράφω 1 του παρόντος άρθρου λογαριασμού, ανερχομένη εις ποσοστόν ένα (1) επί τοις χιλίοις ετησίως επί του μόνου ετησίου ύψους των εντός εκάστου ημερολογιακού έτους μηνιαίων υπολοίπων των χορηγούμενων υπ' αυτών πάσης φύσεως δανείων ή πιστώσεων, περιλαμβανομένων και των πιστώσεων προς Τραπεζας, ως και προς το Δημόσιον, πλην των εντόκων γραμματίων. Η εισφορά αυτή οφείλεται πέραν των δυνάμει της από 19 Μαρτίου 1962 μεταξύ των Τραπεζών συμβάσεως, ως αυτή ετροποποιήθη και συνεπληρώθη μεταγενεστέρως, συμφωνηθεισών εισφορών.»

Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19 του Ν.3152/2003 «από 1.6.2003 ο συντελεστής της εισφοράς του Ν.128/1975 που βαρύνει τα χορηγούμενα δάνεια, τις πάσης φύσεως χορηγήσεις και τα υπόλοιπα δανείων ή πιστώσεων όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και όλα τα κοινοπρακτικά και ομολογιακά δάνεια των οποίων οι συμβάσεις συνάπτονται από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, ορίζεται στο ποσοστό 0,6% ετησίως». Επιπλέον, το ποσοστό της εισφοράς 0,6% ετησίως ισχύει από 1.6.2003 και στις εξής περιπτώσεις: «(α) με την επιφύλαξη των διατάξεων 1,3 και 4 του άρθρου 18 του Ν.2703/1999 στις χορηγήσεις και στα υπόλοιπα δανείων ή πιστώσεων της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος, της Ε.Τ.Β.Α., των κτηματικών, επενδυτικών και συνεταιριστικών τραπεζών, του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου, καθώς και του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων προς τις δημοτικές και νομαρχιακές επιχειρήσεις των Π.δ. 410/1995 και 30/1996, αντίστοιχα, (β) τις χορηγήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων από τη διενέργεια συμβάσεων πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring) και τις χορηγήσεις προς τις ανώνυμες εταιρείες με αποκλειστικό σκοπό την άσκηση της δραστηριότητας αυτής».

3. Αντικειμενικό Πεδίο Εφαρμογής

Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι με την εισφορά του Ν.128/1975 επιβαρύνονται όλα τα χορηγούμενα δάνεια, οι πάσης φύσεως χορηγήσεις και τα υπόλοιπα δα-

νειών ή πιστώσεων όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και όλα τα κοινοπρακτικά και ομολογιακά δάνεια και οι χορηγήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων από τη διενέργεια συμβάσεων πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring) και οι χορηγήσεις προς τις ανώνυμες εταιρείες με αποκλειστικό σκοπό την άσκηση της δραστηριότητας αυτής. Είναι φανερό ότι ο νόμος ήθελε να περιλάβει όλες τις μορφές δανείων και πιστώσεων, κάνοντας ίσως εκ του περισσού μία ειδικότερη αναφορά στις συμβάσεις ομολογιακών δανείων, καθώς και στις συμβάσεις factoring. Συνεπώς, στο αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής περιλαμβάνονται εν γένει τα δάνεια και κάθε μορφή πίστωσης.

Για την έννοια του δανείου θα πρέπει να ανατρέξουμε στις γενικές διατάξεις του Αστικού Κώδικα. Σύμφωνα με το ΑΚ 806 «*με τη σύμβαση του δανείου ο ένας από τους συμβαλλομένους μεταβιβάζει στον άλλον κατά κυριότητα χρήματα ή άλλα αντικαταστάτα πράγματα, και αυτός έχει υποχρέωση να αποδώσει άλλα πράγματα της ίδιας ποσότητας και ποιότητας*». Συγκεκριμένα, στην περίπτωση των πιστωτικών ιδρυμάτων το δάνειο είναι η σύμβαση μεταξύ της τράπεζας και του δανειολήπτη-πελάτη της, με την οποία η τράπεζα παραχωρεί χρήματα στον πελάτη της, ο οποίος αναλαμβάνει την υποχρέωση να τα επιστρέψει στον συμφωνημένο χρόνο και συνθήως με τόκο.²

Από την άλλη, η έννοια της πίστωσης παρουσιάζει ιδιαίτερη δυσχέρεια στην οριοθέτησή της, καθώς δεν προσδιορίζεται ειδικά στην ελληνική νομοθεσία. Για αυτό το λόγο είναι απαραίτητη η συνθετική ερμηνεία διαφόρων διατάξεων νόμων στις οποίες γίνεται αναφορά του όρου, προκειμένου να διασαφηνιστεί η έννοιά του.³ Από πλήθος διατάξεων νόμων φαίνεται πως η πίστωση είναι μία νομικά πολυδιάστατη έννοια, καθώς ως πίστωση λογίζεται, κατά περίπτωση, η μεταγενέστερη της παραδόσεως πληρωμή του τιμήματος αγορασμένου εμπορεύματος (ΑΚ 531), το δάνειο (ΑΚ 580), η ενέγγυα πίστωση (ν.δ. 17^{ης} Ιουλίου 1923), δάνειο σε ανοικτό λογαριασμό, το άνοιγμα πιστώσεως ή άλλες συμβατικές σχέσεις. Επιπλέον, πληθώρα αναφορών υπάρχουν και στο Ν.4261/2016, οι οποίες πολλές φορές δημιουργούν σύγχυση για την έννοια της πίστωσης λόγω εσφαλμένης απόδοσης στα ελληνικά αντίστοιχου όρου ενωσιακών οδηγιών.⁴ Σε κάθε περίπτωση, όμως, η έννοια της πίστωσης στο τραπεζικό δίκαιο είναι κατά πολύ ευρύτερη από την έννοια του δανείου της ΑΚ 806 και καλύπτει όλο το φάσμα της πιστωτικής λειτουργίας από οικονομικής σκοπιάς. Έτσι, ως πιστωτική συναλλαγή μπορεί να θεωρηθεί εκτός από το δάνειο και η χορήγηση λογιστικού χρήματος, το άνοιγμα πιστώσεως, η προεξόφληση συναλλαγματικών και επιταγών, η παραχώρηση προθεσμίας εξόφλησης, η εξόφληση χρεών πελατών, συνθήως έναντι αντίστοιχης χρέωσης λογαριασμού τους καθώς και η έκδοση πιστωτικών καρτών.⁵ Επιπλέον, το πιστωτικό στοιχείο υπάρχει και σε άλλες σύγχρονες συναλλακτικές μορφές της οικονομίας, όπως στην πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring), την αγορά επιχειρηματικών απαιτήσεων (forfeiting) και την χρηματοδοτική μίσθωση (leasing). Παράλληλα, περιλαμβάνονται και οι έμμεσες πιστώσεις, όπως η εγγυοδοτική πίστη, η εγγυητική επιστολή και η ενέγγυα πίστωση. Εν γένει μπορεί να χαρακτηριστεί ως πίστωση κάθε παροχή του πιστωτικού ιδρύματος προς

² *Αυγητίδης*, σε Γεωργιάδη ΣΕΑΚ, 806-809 αρ. 1.

³ *Ψυχομάνης*, Τραπεζικό Δίκαιο & Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων, Τεύχος II, Στ' Έκδοση, σελ. 168.

⁴ *Ψυχομάνης*, Τραπεζικό Δίκαιο & Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων, Τεύχος II, Στ' Έκδοση, σελ. 168.

⁵ *Ρόκας, Γκόρτσος, Μικρούλεα, Λιβαδά*, Στοιχεία Τραπεζικού Δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη (2016), σελ. 552-553.

τον πελάτη του, η οποία βασίζεται στην εμπιστοσύνη του πιστωτικού ιδρύματος ότι ο πελάτης είναι αξιόχρεος και πρόθυμος να επιστρέψει κατά τον συμφωνηθέντα χρόνο την οφειλόμενη παροχή.⁶

Παρόλο που τόσο στο άρθρο 22 του Ν.2515/1997, όσο και στο άρθρο 19 του Ν.3152/2003, υπάρχει ρητή αναφορά στα ομολογιακά δάνεια, λίγες ημέρες μετά τη θέσπιση του Ν.3152/2003 τέθηκε σε εφαρμογή ο Ν.3156/2003, στο άρθρο 14 του οποίου προβλέπεται ότι «η έκδοση ομολογιακού δανείου του νόμου αυτού, η παροχή κάθε είδους ασφαλειών, όλες οι συμβάσεις που προβλέπονται στο νόμο αυτόν, καθώς και κάθε σχετική ή παρεπόμενη σύμβαση ή πράξη και η καταχώριση αυτών σε δημόσια βιβλία όπου απαιτείται, οι προσωρινοί και οριστικοί τίτλοι ομολογιών, η διάθεση και κυκλοφορία αυτών, η εξόφληση του κεφαλαίου από ομολογίες και από επιχειρηματικές απαιτήσεις που τις καλύπτουν και εν γένει η άσκηση δικαιωμάτων που απορρέουν από ομολογίες που εκδίδονται σύμφωνα με το νόμο αυτόν και από επιχειρηματικές απαιτήσεις που τις καλύπτουν, η μεταβίβαση ομολογιών εντός ή εκτός οργανωμένης αγοράς ή χρηματιστηρίου απαλλάσσονται από [...] [την] εισφορά του Ν.128/1975». Συνεπώς, ως μεταγενέστερη διάταξη υπερισχύει της προγενέστερης και επομένως, τα ομολογιακά δάνεια που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3156/2003 (ή πλέον με τις διατάξεις του Ν.4548/2018) εξαιρούνται ρητά από την επιβάρυνση της εισφοράς του Ν.128/1975.

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι από την εισφορά του Ν.128/1975 απαλλάσσονται τα δάνεια ή οι πιστώσεις των φυσικών και νομικών προσώπων, των κοινοπραξιών και κοινωνικών αστικού δικαίου που κατοικούν μόνιμα ή οι δραστηριότητές των οποίων ασκούνται σε νησιά με πληθυσμό κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους. Η απαλλαγή αυτή θεσπίστηκε αρχικώς με τις παρ. 3 και 4 του άρθρου 2238/1994 και σύμφωνα με την υπ' αριθμόν 64/2018 (Τμ. Α') Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους «εξακολουθούσε και εξακολουθεί αδιαλείπτως να ισχύει, δυνάμει ειδικών νομοθετικών προβλέψεων που διατήρησαν την ισχύ τους και μετά την έναρξη ισχύος του Ν.4172/2013».

▮ 4. Υποκειμενικό Πεδίο Εφαρμογής

▮ (α) Πιστωτικά Ιδρύματα

Η εισφορά του Ν.128/1975 επιβαρύνει καταρχήν τα πιστωτικά ιδρύματα. Για τον ορισμό του πιστωτικού ιδρύματος πρέπει να ανατρέξουμε στις διατάξεις του Ν.4261/2014, ο οποίος στο άρθρο 3 παρ. 1(1) παραπέμπει στον Κανονισμό (ΕΕ) 575/2013. Σύμφωνα με αυτόν, «ως πιστωτικό ίδρυμα νοείται η επιχείρηση της οποίας η δραστηριότητα συνίσταται στην αποδοχή από το κοινό καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτών κεφαλαίων και στη χορήγηση πιστώσεων για ίδιο λογαριασμό». Κατ' ουσίαν, πιστωτικά ιδρύματα για την Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελούν οι τράπεζες, που βασική δραστηριότητά τους είναι η αποδοχή καταθέσεων και η χορήγηση πιστώσεων.

▮ (β) Χρηματοδοτικά Ιδρύματα

Ωστόσο, με την πρόσφατη ρύθμιση του άρθρου 63 του Ν.4607/2019, η υποχρέωση καταβολής της εισφοράς του Ν.128/1975 επεκτάθηκε και στα χρηματοδοτικά ιδρύματα. Ως

⁶ Ρόκας, Γκόρτσος, Μικρούλεα, Λιβαδά, Στοιχεία Τραπεζικού Δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη (2016), σελ. 553.

χρηματοδοτικό ίδρυμα νοείται κάθε εταιρία που ασκεί μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες δραστηριότητες: χορήγηση πιστώσεων, στην οποία περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων: η καταναλωτική πίστη, συμβάσεις πίστωσης για ακίνητα, οι πράξεις αναδόχου εισπράξεως απαιτήσεων (factoring) με ή χωρίς δικαίωμα αναγωγής, η χρηματοδότηση εμπορικών συναλλαγών (συμπεριλαμβανομένου του forfeiting), χρηματοδοτική μίσθωση (leasing), υπηρεσίες πληρωμών, έκδοση και διαχείριση άλλων μέσων πληρωμών (π.χ. ταξιδιωτικών και τραπεζικών επιταγών), εγγυήσεις και αναλήψεις υποχρεώσεων, συναλλαγές για λογαριασμό του ιδίου του ιδρύματος ή της πελατείας του σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις: α) μέσα της χρηματαγοράς (επιταγές, γραμμάτια, ομόλογα καταθέσεων κ.λπ.), β) αγορές συναλλάγματος, γ) χρηματοπιστωτικά συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (financial futures) ή δικαιώματα προαίρεσης (options), δ) μέσα σχετικά με συναλλαγμα και επιτόκια, ε) κινητές αξίες, συμμετοχές σε εκδόσεις τίτλων και παροχή συναφών υπηρεσιών, παροχή συμβουλών σε επιχειρήσεις όσον αφορά τη διάρθρωση του κεφαλαίου, τη βιομηχανική στρατηγική και συναφή θέματα και συμβουλών και υπηρεσιών στον τομέα της συγχώνευσης και της εξαγοράς επιχειρήσεων, μεσολάβηση στις διατραπεζικές αγορές, διαχείριση χαρτοφυλακίου ή παροχή συμβουλών για τη διαχείριση χαρτοφυλακίου, φύλαξη και διαχείριση κινητών αξιών και έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος.⁷ Από τον ορισμό γίνεται δεκτό πως ως χρηματοδοτικά ιδρύματα μπορούν να νοηθούν οι Ανώνυμες Εταιρίες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (ΑΕΠΕΥ), οι Ανώνυμες Εταιρίες Διαχείρισης Οργανισμών Εναλλακτικών Επενδύσεων (ΑΕΔΟΕΕ), οι Ανώνυμες Εταιρίες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (ΑΕΔΑΚ), οι εταιρίες παροχής leasing, factoring και forfeiting, τα ιδρύματα πληρωμών, τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος κ.ο.κ.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του Ν.4607/2019, σκοπός της διάταξης αποτελεί η «όμοια αντιμετώπιση ως προς την επιβολή της εισφοράς του Ν.128/1975 στις πιστώσεις που χορηγούν τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, και αντίστοιχα τα χρηματοδοτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό».⁸ Σταδιακά, οι παραδοσιακές τραπεζικές δραστηριότητες παύουν να αποτελούν μονοπώλιο των πιστωτικών ιδρυμάτων και πλέον παρέχονται και από άλλες οντότητες. Συνεπώς, η ρύθμιση αυτή ορθώς έρχεται να εξισώσει την αντιμετώπιση των χρηματοδοτικών ιδρυμάτων ως προς την εισφορά του Ν.128/1975 στα δάνεια και τις πιστώσεις που χορηγούν, με αυτήν των πιστωτικών ιδρυμάτων.

γ) Ειδική Περίπτωση της Εταιρίας Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις

Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 3 του Ν.4354/2015, όπως ισχύει, οι Εταιρίες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις (στο εξής «ΕΔΑΔΠ») «υποχρεούνται να αποδίδουν την εισφορά του άρθρου 1 του Ν.128/1975, που βαρύνει τις μεταβιβαζόμενες απαιτήσεις από συμβάσεις δανείων και πιστώσεων εφαρμοζομένων των διατάξεων του ως άνω νόμου και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού κανονιστικών πράξεων». Σε πε-

⁷ Άρθρο 4 παρ. 1 (26) του Κανονισμού (ΕΕ) 757/2013 (παραπομπή από το άρθρο 3 παρ. 1(22) του Ν.4261/2016).

⁸ Καραμπτσάνης, Η επέκταση της επιβολής της εισφοράς του Ν. 128/1975 και στις πιστώσεις από τα χρηματοδοτικά ιδρύματα, ΔΕΕ 7/2019, σελ. 951.

ερμηνευτικά θέματα

ρίπτωση μεταβίβασης απαιτήσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4354/2015, οι μεταβιβαζόμενες απαιτήσεις συνεχίζονται να νοούνται ως τραπεζικές⁹ και συνεπώς είναι λογικό να υπόκεινται στην επιβάρυνση της εισφοράς του Ν.128/1975. Ωστόσο, αφού οι εν λόγω απαιτήσεις από τα δάνεια και τις πιστώσεις αποξενώνονται από το πιστωτικό ίδρυμα που τα έχει χορηγήσει, είναι λογικό το πιστωτικό ίδρυμα να μην επιβαρύνεται με την εισφορά αυτή. Καθώς ο αποκτών τις απαιτήσεις δεν είναι εποπτευόμενη οντότητα, ο νόμος επέλεξε να επιβάλει την υποχρέωση καταβολής της εισφοράς του Ν.128/1975 στις ΕΔΑΔΠ, οι οποίες εποπτεύονται από την Τράπεζα της Ελλάδος και διαχειρίζονται τις μεταβιβαζόμενες απαιτήσεις.

Επιπλέον, οι ΕΔΑΔΠ υπόκεινται πρωτογενώς στην εισφορά του Ν.128/1975 για τα δάνεια που χορηγούν οι ίδιες, σε περίπτωση που έχουν λάβει άδεια για αναχρηματοδότηση απαιτήσεων, σύμφωνα με την παρ. 20 του άρθρου 1 του Ν.4354/2015.¹⁰ Αυτό προκύπτει ρητά από τη διάταξη της παρ. 20 του άρθρου 1 του Ν.4354/2015, αλλά και από την πρόσφατη ρύθμιση του άρθρου 63 του Ν.4607/2019, αφού οι ΕΔΑΔΠ αποτελούν χρηματοδοτικά ιδρύματα¹¹.

► 5. Τρόπος Υπολογισμού

Στην παρ. 3 της Πράξης 59 της 12ης Σεπτεμβρίου 1997 (ΦΕΚ Α' 190/), Έγκριση της αριθμ.27550/Β.1135/1.9.1997 κοινής απόφασης του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Καταβολή εισφοράς στον λογ/σμό του Ν. 2515/25.7.1997 από τα πιστωτικά ιδρύματα» (στο εξής «ΠΥΣ 59/1997»), η οποία εκδόθηκε βάσει της εξουσιοδοτικής διάταξης της παρ. 3 του άρθρου 22 του Ν.2515/1997, προσδιορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της εισφοράς του Ν.128/1975, ως εξής: «*Η εν λόγω εισφορά υπολογίζεται με βάση τα μέσα μηνιαία υπόλοιπα των χορηγήσεων και καταβάλλεται κάθε μήνα με ημερομηνία αξίας (value) την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από εκείνο στον οποίο αναφέρονται τα στοιχεία*»¹². Επίσης, προβλέπεται ότι «*στις χορηγήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων επί των οποίων δεν λογίζονται τόκοι, σύμφωνα με το άρθρο 27 του Ν. 2076/92, επιβάλλεται εισφορά μόνο για τις οφειλές επί των οποίων λογίζονται και εισπράττονται εκ των υστέρων τόκοι. Η αναλογούσα επί των οφειλών αυτών εισφορά υπολογίζεται αναδρομικά για την ίδια χρονική περίοδο για την οποία λογίστηκαν τόκοι και καταβάλλεται συγκεντρωτικά και άτοκα μαζί με την εισφορά του μήνα μέσα στον οποίο εισπράχθηκε*».¹³ Επομένως, σε περίπτωση που το υπόχρεο πρόσωπο δεν εισπράττει τόκους για τα δάνεια και τις πιστώσεις για χρονικό διάστημα που ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 150 του Τραπεζικού Νόμου¹⁴, τότε υποχρεούται να παύσει τη λογιστικοποίηση των τόκων. Μόνο όταν

⁹ Άρθρο 1 παρ. 1 στ. γ του Ν.4354/2015.

¹⁰ Μέχρι στιγμής δεν υπάρχει ΕΔΑΔΠ που να της έχει χορηγηθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος για την αναχρηματοδότηση απαιτήσεων.

¹¹ Άρθρο 1 παρ. στ. εδ. α' του Ν.4354/2015.

¹² Παρ. 3 της ΠΥΣ 59/1997.

¹³ Παρ. 6 της ΠΥΣ 59/1997.

¹⁴ «*Τα πιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν στην Ελλάδα υποχρεούνται να παύουν τη λογιστικοποίηση των τόκων των δανείων ή λοιπών πιστώσεων που χορηγούν, υπό οποιαδήποτε μορφή, περιλαμβανομένων των απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις με βάση το Ν.1665/1986 (Α' 194), μετά τη συμπλήρωση χρονικού διαστήματος κατά το οποίο λογισθέντες τόκοι επί των δανείων ή λοιπών πιστώσεων αυτών παραμένουν ανεί-*

τα δάνεια και οι πιστώσεις καταστούν και πάλι εξυπηρετούμενες¹⁵ υποχρεούται να προβεί στον υπολογισμό της εισφοράς του Ν.128/1975, η οποία επιβάλλεται μόνο για τις οφειλές επί των οποίων λογίζονται και εισπράττονται εκ των υστέρων τόκοι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις της παρ. 6 της ΠΥΣ 59/1997. Η δε αναλογούσα επί των οφειλών αυτών εισφορά θα υπολογιστεί για την ίδια χρονική περίοδο για την οποία λογίστηκαν τόκοι και θα καταβληθεί συγκεντρωτικά και άτοκα μαζί με την εισφορά του μήνα μέσα στον οποίο εισπράχθηκε. Η βάση υπολογισμού της εισφοράς επί των δανείων και πιστώσεων που είναι σε καθυστέρηση και αρχίζουν πάλι να εξυπηρετούνται είναι το υπόλοιπο του ανοίγματος, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί τη χρονική εκείνη στιγμή.¹⁶

6. Η προβληματική του υπόχρεου προσώπου

1) (α) Υπόχρεο Πρόσωπο προς απόδοση της εισφοράς του Ν.128/1975

Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, με την εισφορά του Ν.128/1975 επιβαρύνονται τα πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα που χορηγούν ή/και διαχειρίζονται δάνεια και πιστώσεις. Ωστόσο, τίθεται το ακόλουθο ερώτημα: (α) η εισφορά αυτή συνδέεται άμεσα με τα δάνεια και τις πιστώσεις και, επομένως σε ενδεχόμενη μεταβίβαση των απαιτήσεων από τα εν λόγω δάνεια/πιστώσεις συμμεταβιβάζεται η υποχρέωση απόδοσης της εισφοράς, ακόμα και για το διάστημα που ο νέος αποκτών δεν ήταν φορέας των απαιτήσεων από τα εν λόγω δάνεια και πιστώσεις ή (β) η εισφορά βαρύνει το ίδιο το ίδρυμα μόνο για το διάστημα που αυτό είναι φορέας των απαιτήσεων από τα εν λόγω δάνεια και πιστώσεις. Καθώς δεν υπάρχει σχετικό νομολογιακό προηγούμενο και ερμηνευτική προσέγγιση, οι αντισυμβαλλόμενοι στις συμβάσεις μεταβίβασης απαιτήσεων συχνά ζητούν από τα μεταβιβάζοντα ιδρύματα να δεσμευτούν πως δεν υπάρχουν εκκρεμή υπόλοιπα, όσον αφορά την απόδοση της εισφοράς του Ν.128/1975, προκειμένου να περιορίσουν την έκθεσή τους σε έναν ενδεχόμενο κίνδυνο πληρωμής εισφορών για το διάστημα, κατά το οποίο δεν ήταν φορείς των απαιτήσεων.

σπρακτοι και το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες προκειμένου περί οφειλών από δάνεια προς φυσικά πρόσωπα που εξασφαλίζονται πλήρως με ακίνητα και τους τρεις (3) μήνες προκειμένου για οφειλές από λοιπές πιστοδοτήσεις. Μετά την πάροδο του ως άνω διαστήματος επιτρέπεται μόνο ο εξωλογιστικός προσδιορισμός των τόκων, περιλαμβανομένων και των τυχόν τόκων υπερημερίας και εξ ανατοκισμού όπου επιτρέπεται, οι οποίοι θα λογιστικοποιούνται όταν και εφόσον εισπράττονται. Ειδικά προκειμένου περί δανείων ή λοιπών πιστώσεων με τη μορφή αλληλόχρεων λογαριασμών, εφόσον οι λογιζόμενοι και μη εισπραττόμενοι τόκοι προσαυξάνουν τα χρεωστικά υπόλοιπα των λογαριασμών, θα πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον ισόποση πίστωση των λογαριασμών αυτών εντός του τριμήνου που έπεται της ημερομηνίας λογισμού των τόκων προκειμένου να μην παύσει ο εκτοκισμός των δανείων ή λοιπών πιστώσεων.»

¹⁵ Εν γένει οι έννοιες των «εξυπηρετούμενων» και «μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων» προσδιορίζονται σύμφωνα με τα κριτήρια που περιγράφονται στο Παράρτημα V του Εκτελεστικού Κανονισμού με αριθ. 680/2014 της Επιτροπής της 16ης Απριλίου 2014 για τη θέσπιση εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά την υποβολή εποπτικών αναφορών από τα ιδρύματα σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Ωστόσο, κατά τη συνδυαστική ερμηνεία των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 150 του Ν.4261/2014 και της παρ. 6 της ΠΥΣ 59/1997, για τους σκοπούς τους παρόντος, εξυπηρετούμενα θα πρέπει να θεωρηθούν τα δάνεια ή οι πιστώσεις, για τα οποία το πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα έχει ξεκινήσει πάλι να εισπράττει τόκους και επομένως εκκινεί ξανά την λογιστικοποίησή τους.

¹⁶ Βλ. και διευκρινίσεις του Υπουργείου Οικονομικών https://minfin.gr/content/-/asset_publisher/NqgEa4zG2NyO/content/dieukriniseis-gia-ton-ypologismo-tes-eisphoras-tou-n-128-75-stis-metabibazomenes-apaiteseis-apo-daneia-kai-pistoseis-pou-diacheirizontai-oi-etairies-?inheritRedirect=false

Από τη διατύπωση του άρθρου 22 του Ν.2515/1997 φαίνεται ότι η εισφορά του Ν.128/1975 επιβαρύνει τα δάνεια και τις πιστώσεις. Αντίστοιχη είναι και η διατύπωση της παρ. 1 του άρθρου 19 του Ν.3152/2003. Η αρχική, ωστόσο, ρύθμιση της παρ. 3 του άρθρου 1 του Ν.128/1975 αναφέρει ότι «*επιβάλλεται [...] εισφορά, βαρύνουσα τα πάσης φύσεως εν Ελλάδι λειτουργούντα πιστωτικά ιδρύματα*». Βέβαια, τόσο στην περίπτωση του άρθρου 22 του Ν.2515/1997 όσο και στην παρ. 1 του άρθρου 19 του Ν.3152/2003 γίνεται παραπομπή στην αρχική διατύπωση αυτή, αφού και οι δύο περιπτώσεις κάνουν λόγο για την «εισφορά του Ν.128/1975». Συνεπώς, ορθότερο θα ήταν να γίνει δεκτό ότι κάθε πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα επιβαρύνεται με την εισφορά του Ν.128/1975 για τα δάνεια και τις πιστώσεις που διαχειρίζεται κατά τη στιγμή που είναι υπόχρεο για την απόδοση της εισφοράς. Επομένως, επί μίας μεταβίβασης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις, το μεταβιβάζον πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα θα ευθύνεται για την απόδοση της εισφοράς που αφορά στα μεταβιβαζόμενα δάνεια και πιστώσεις για το διάστημα προ της μεταβίβασης, ενώ ο νέος αποκτών –ή η ΕΔΑΔΠ– θα υποχρεούται να αποδώσει την εισφορά του Ν.128/1975 για τα δάνεια και τις πιστώσεις που απέκτησε για το διάστημα μετά την ολοκλήρωση της μεταβίβασης.

Όστόσο, μεγαλύτερη προβληματική δημιουργείται επί μεταβιβάσεων απαιτήσεων από μη εξυπηρετούμενα δάνεια –για τα οποία κατά αρχήν δεν οφείλεται εισφορά του Ν.128/1975–, τα οποία, όμως, στη συνέχεια αρχίζουν να εξυπηρετούνται ξανά. Στην περίπτωση αυτή, η εισφορά του Ν.128/1975 αναβιώνει και οφείλεται και για το διάστημα που τα εν λόγω δάνεια δεν ήταν ενήμερα. Το διάστημα αυτό πιθανώς περιλαμβάνει και περίοδο που ο νέος αποκτών των δανείων δεν ήταν φορέας των απαιτήσεων αυτών. Συνεπώς, τίθεται το ερώτημα αν θα πρέπει να καταβληθεί εισφορά από τον νέο αποκτώντα (ή την ΕΔΑΔΠ) και για το προηγούμενο αυτό διάστημα. Αν και η απάντηση στο ερώτημα αυτό παρουσιάζει ιδιαίτερες ερμηνευτικές δυσκολίες, εφόσον στην πράξη η εισφορά του Ν.128/1975 ενσωματώνεται στο επιτόκιο, το οποίο συνήθως επί μη εμπρόθεσμης πληρωμής κεφαλαιοποιείται και ανατοκίζεται, πιθανώς υπόχρεος για την απόδοση της εν λόγω εισφοράς να είναι ο νέος αποκτών, καθώς αυτός εν τέλει θα την εισπράξει από τον δανειολήπτη. Βέβαια, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το συμπέρασμα αυτό στηρίζεται στην διαχρονική πρακτική των τραπεζών και δε μπορεί να συναχθεί ευκρινώς από το γράμμα της διάταξης.

)(β) Η Μετακύληση της εισφοράς του Ν.128/1975 στον δανειολήπτη

Παγίως τα πιστωτικά ιδρύματα μετακυλύουν την πληρωμή της εισφοράς του Ν.128/1975 στους πελάτες-δανειολήπτες με όρους που περιέχονται στις δανειακές συμβάσεις και ειδικότερα με την ενσωμάτωση της εισφοράς του Ν.128/1975 στο επιτόκιο του δανείου. Η νομιμότητα της μετακύλησης αυτής της εισφοράς του Ν.128/1975 στους δανειολήπτες έχει διχάσει τη νομολογία και για αυτό το λόγο έχουν εκδοθεί αντιφατικές αποφάσεις επί του ζητήματος αυτού. Εν γένει γίνεται δεκτό ότι με την απόδοση της εισφοράς του Ν.128/1975 στην Τράπεζα της Ελλάδος επιβαρύνονται τα πιστωτικά –πλέον και τα χρηματοδοτικά– ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα και σε καμία περίπτωση οι δανειολήπτες-πελάτες.¹⁷ Ζήτημα γεννάται αν είναι δυνατή η ανάληψη της επιβάρυνσης

¹⁷ Καραμτσάνης, Η επέκταση της επιβολής της εισφοράς του Ν. 128/1975 και στις πιστώσεις από τα χρηματοδοτικά ιδρύματα, ΔΕΕ 7/2019, σελ. 951.

της εισφοράς αυτής από τους δανειολήπτες βάσει συμβατικής υποχρέωσης. Υπάρχουν αποφάσεις δικαστηρίων¹⁸ που έχουν κρίνει ότι η μετακύληση στον δανειζόμενο του ποσού της εισφοράς του Ν.128/1975 βρίσκεται σε ευθεία αντίθεση με το νόμο ως προς την επιβολή της εισφοράς. Ωστόσο, η τάση αυτή είναι μειοψηφούσα, καθώς στη νομολογία μάλλον έχει επικρατήσει η άποψη¹⁹, ότι είναι επιτρεπτή η μετακύληση της εισφοράς του Ν.128/1975 στον δανειολήπτη. Τη διχογνωμία επιλύει πρόσφατη απόφαση του Αρείου Πάγου²⁰, βάσει της οποίας κρίθηκε νόμιμη η μετακύληση στον δανειολήπτη της εισφοράς του Ν.128/1975. Σύμφωνα με την εν λόγω απόφαση, «η ρυθμιστική ισχύς του ως άνω νόμου εξαντλείται στον καθορισμό του υπόχρεου έναντι του Δημοσίου προσώπου στο πλαίσιο της εννόμου σχέσεως που ιδρύεται με τη σχετική διάταξη και αφορά, επομένως, αποκλειστικά στην κάθετη σχέση μεταξύ κράτους και πιστωτικών ιδρυμάτων και όχι στην οριζόντια τοιαύτη μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και πιστούχων - δανειοληπτών. Η μετακύληση της εισφοράς στους τελευταίους επιτρέπεται με βάση την αρχή της ιδιωτικής αυτονομίας και εφόσον δεν απαγορεύεται από άλλη διάταξη, ως τέτοιας νοουμένης της θεσπίσεως ανωτέρου ορίου επιτοκίου, το οποίο θα υπερέβαινε η εισφορά αυτή και μόνο αν δεν υπήρχε αντίθετη ρύθμιση. Επομένως, ο υπολογισμός του ποσοστού της εισφοράς του Ν.128/1975 για τον καθορισμό του επιτοκίου συμβάσεως πιστώσεως, με έμμεσο αποτέλεσμα τη συμβατική μετακύληση της εισφοράς αυτής στον πιστούχο, είναι νόμιμη, γιατί δεν αντίκειται στη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 3 του Ν.128/1975, η οποία δεν καθιερώνει απαγορευτικό κανόνα δικαίου κατ' άρθρο 174 του ΑΚ, ούτε σε άλλον απαγορευτικό κανόνα δικαίου, εντάσσεται δε στο πλαίσιο του ελεύθερου καθορισμού των τραπεζικών επιτοκίων».²¹ Ορθώς, λοιπόν, έκρινε η ΑΠ 368/2019 ότι, παρόλο που υπόχρεο πρόσωπο έναντι του Δημοσίου για την καταβολή είναι το ίδιο το ίδρυμα, η εν λόγω εισφορά μπορεί να μετακυληθεί συμβατικά στον δανειολήπτη. Επομένως, υπόχρεο για την απόδοση της εισφοράς του Ν.128/1975 στην Τράπεζα της Ελλάδος παραμένει το ίδιο το πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα, αλλά το εν λόγω οικονομικό βάρος φέρει ο δανειολήπτης, βάσει σχετικής συμβατικής ρύθμισης.

7. Αντί Επιλόγου

Αν και η ρύθμιση της εισφοράς του Ν.128/1975 βρίσκεται σε ισχύ για πάνω από σαράντα τρία χρόνια, η βιβλιογραφία για το εν λόγω θέμα είναι αρκετά περιορισμένη. Προφανώς διότι η ρύθμιση –μέχρι πρότινος– αφορούσε περιορισμένο αριθμό υπόχρεων προσώπων. Το μόνο ζήτημα που κυρίως απασχόλησε τη θεωρία και τη νομολογία είναι αυτό της μετακύλησης της εισφοράς στους δανειολήπτες-πελάτες των τραπεζών, καθώς τούτο ενδιέφερε και ενδιαφέρει μεγάλο αριθμό δανειοληπτών. Ωστόσο, η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της και στα χρηματοδοτικά ιδρύματα, πιθανόν να έχει ως αποτέλεσμα την ανάδειξη των ερμηνευτικών δυσκολιών που παρουσιάζει η ρύθμιση, οι οποίες ήδη αρχίζουν να αποτελούν αντικείμενο σκέψης και ανάλυσης για τη νομική θεωρία. **▲◆■**

¹⁸ Ενδεικτικά: ΜΠρΛαμ 8/2018 και Ειρθεσσαλ 1239/2016 (ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

¹⁹ Ενδεικτικά: ΜΕφθεσ 154/2017, ΠΠρθεσσαλ 14043/2018, ΜΠρΕυρυτ 12/2019 και ΠΠρΗρακλ 10/2019 (ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

²⁰ ΑΠ 368/2019 (ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

²¹ ΑΠ 368/2019 (ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).